

Cussegl da vischnaunca 34-2013/2016

Seduta dils 25 d'october 2016

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
mardis, ils 25 d'october 2016, allas 19³⁰- 21⁴⁵
en halla Cons

Presidi: Livio Zanetti

Actuar: Ervin Maissen

Presents:

a) Cussegl	Christoph Berger
Armin Berther
Adrian Bigliel
Adrian Deflorin
Edgar Durschei
Rita Huonder-Tenner	Wendelin Jacomet
Jordana Lozza-Desax
Armin Manetsch
Adrian Pally
Alfred Spescha
b) Suprastonza
communala	Francestg Cajacob
Madlen Deflorin-Spescha	Cecilia Maissen-Desax
Iso Mazzetta
c) Perstgisas	Flavio Murer
Rico Tuor	Roger Tuor
d) Hosps	ca. 30	

“Jeu pretendel che nus vegnin questa sera a tractar fatschentas ch’influenzeschan economicamein nossa vischnaunca ed il commerci per silmeins ils proxims 20 - 30 onns. Ins savess era cumparegliar ni s’imaginar il temps cura ils pioniers dallas pendicularas levan realisar a Mustér/Acletta ina pendiculara, in resort cun habitaziuns e chalets cun ca. 3500 letgs.

Da nossa vischnaunca vegn pretendiu in grond sustegn en diversas fuormas. Seigi quei cun garantias, credits ni cun priorisar la sanaziun digl Ual d’Acletta.

Gronds pass per nossas finanzas. Jeu sun cuntents ch’ils vischins han demussau capientscha da buca sbassar il pei da taglia e ch’ils deivets han saviu vegnir sminui ils davos onns. Quels pass possibiliteschan oz da demussar als instituts bancars ina buna solvenza per retscheiver credits. L’obligaziun da sustener tals projects seresulta ord las diversas pusseivladads dalla vischnaunca. Tuttina eis ei impurtont, ch’era ils ulteriurs projects sco la renovaziun dil Center da sport e cultura, la renovaziun dalla scola e dalla serenera sappien vegnir realisai. Ina bloccada finanziaria fuss per nossa vischnaunca fatala.

Forsa eis ei questa sera indispensabel da ponderar ni da s’imaginar co il futur dalla branscha turistica, dalla gastronomia e da lur furniturs vesess ora, sche la digren da combras da hotel ni las quotas da pernottaziuns da hosps duront ils meins fermes sesbassan aunc dapli. Tgei consequenzas economicas savessen resultar era per ils auters secturs. Ord mia vesta eis ei neraz uras da reagir. Ir ad encurir in eventual cavegl en la suppa ei cheu la fallida via. Lein entscheiver a patertgar pli optimistic e far in pass anavon.

Discussiuns, analisas e studis senza fin, gie quei havein nus fatg el passau avunda. Dils iniziants ed investurs dils projects spetgel jeu capientscha per quels sforzs e buordis che nossa vischnaunca ei promta da sorprender. La cunvegna cun la vischnaunca da Mustér e las tariffas menziunadas per las vischinas ed ils vischins da Mustér ein in pass en quella direcziun.

La bellezza da nossa cuntrada, da nossa natira ein il pli custeivel bein. Da quei ein vischinas e vischins bein cunscients. Quei ei in summa la materia prima per ina destinaziun turistica. Jeu sun perschadius ch’els vegnan era a risguardar quei tier lur decisiun pertuccont la votaziun per il Parc Adula, cunscients con impurtont ch’il progress en nossas valladas ei. Quels fatgs valan era per nus commembers dil cussegl da vischnaunca.

Gratular lessel jeu als novs commembers dalla suprastanza, als novs commembers dil cussegl da vischnaunca e dil cussegl da scola per lur elecziun. Naturalmein era ina gratulaziun a tut ils reelegi. La proxima perioda d’uffeci vegn segiramein a cuntener divers projects impurtonts e decisiuns che pretendan in ferm engaschi.

Instruments politics san esser moziuns, postulats, interpellaziuns ni iniciativas. Cussegliaer Christoph Berger ha inoltrau la moziun davart il plaz da pausa dalla scola Cons. Malgrad pliras intervenziuns da mia vart ei il termin per l’elavuraziun buca vegnius observaus. Sch’in termin sa buca vegnir risguardaus, emporta nuot ord tgei motivs, giavischel jeu ad uras in’informaziun.

Ina grappa da giuvens iniziants ha lantschau l’iniziativa per sclarir las pusseivladads d’ina fusiun dallas vischnauncas Medel, Mustér, Sumvitg, Trun e Tujetsch. Quei demuossa a mi igl interess dalla giuventetgna per la politica ed igl avegnir. Jeu giavischel ad els success e sun fetg spanegiaus sin ils resultats dalla cumissiun.

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca han ils suandonts vischins bandunau il terrester. Cun in bien patratg lein nus seregurdar da:

Franziska Berther-Jacomet, Sogn Placi, naschida ils 30 da schaner 1922 e morta ils 24 da settember 2016; Benedict Deflorin-Deflorin, Clavaniev, naschius ils 21 da mars 1924 e morts ils 28 d’uost 2016; Giachen Riedi-Columberg, Disla, naschius ils 17 da settember 1925 e morts ils 19 da settember 2016; Stiafen Riedi, Segnas, naschius ils 25 da december 1930 e morts ils 20 da settember 2016; Leonard Spescha-Imhof, Davos-Mustér, naschius ils 11 da mars 1932 e morts ils 18 da settember 2016; Fidel Flepp-Camenisch, Raveras, naschius ils 24 d’october 1934 e morts ils 5 d’october 2016. Ils defuncts ruaussien en pasch.

Grond plascher hai jeu da communicar dapi nossa davosa seduta dil cussegl da vischnaunca treis naschientschas; Alessia Larina Dermon naschida ils 18 d'uoost 2016 da Davos-Mustér, feglia da Marisa e Toni Dermon; Gion Flurin Monn naschius ils 18 da settember 2016 da Cuoz, fegl da Christina e Pirmin Monn ed Emma Luisa Schuoler naschida ils 25 da settember da Clavaniev feglia da Flavia e Toni Schuoler. Cordial beinvegni ed als loschs geniturs nossa cordiala gratulaziun.

Cunquei arvel jeu la 34avla seduta dil cussegl da vischnaunca."

Tractandas:

Il president beneventa ils representants dil Parc Adula Dunja Meyer ed Luca Baggi. Els vegnan a prender posiziun tier il Parc Adula. Perquei propona el da midar la successiun dalla gliesta da tractandas e da tractar tractanda 4 sco tractanda 2. Il cussegl da vischnaunca sa s'accordar cun la proposta aschia che la gliesta da tractandas secloma sco suonda:

1. Protocol 33-2013/2016
2. Parc Adula: Participaziun (messadi nr. 49-2013/2016)
3. Ual Val Acletta: Project e credit per rempar (messadi nr. 47-2013/2016)
4. Projects Pendicularas Mustér: Contribuziuns dalla vischnaunca (messadi nr. 48-2013/2016)
5. Verificaziun dall'elecziun dalla suprastonza communal 2016 (messadi nr. 50-2013/2016)
6. Moziun davart plaz da pausa scola Cons (M 4-2013/2016): Prolungaziun dil termin per corrispunder alla moziun
7. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 34-2013/2016
Seduta dils 25 d'october 2016

1. Protocol 33-2013/2016

Protocol nr. 33-2013/2016

Il protocol ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau neginas objecziuns.

Decisiun

Il protocol nr. 33-2013/2016 dalla seduta dils 19 d'uost 2016 vegn approbaus senza midadas.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

2. Parc Adula: Participaziun (messadi nr. 49-2013/2016)

Suprastonza communal

President communal Francestg Cajacob presenta la fatschenta en num dalla suprastonza communal ed a basa dil messadi nr. 49. Duront 16 onns da preparativas eis ei finalmein aschilunsch che la fatschenta sa vegnir suttamessa alla cuminonza dils votants. El decuors dalla preparaziun dil project sco era dallas proceduras da consultaziun e las publicaziuns ufficialas en connex cun damondas dalla planisaziun locala han numerusas damondas saviu vegnir sclaridas. Definitivamein ei la zona centrala cumpigliada cun restricziuns da diever. La zona centrala cumpeggia per gronda part igl actual asil da catscha federal. La vischnaunca da Mustér fa part parzialmein dalla zona circumdonta. Per la zona circumdonta dat ei enviars la situaziun actuala neginas restricziuns da diever. La suprastonza communal quenta ch'il Parc Adula porti ina plivalur en favur dil turissem e dil commerci en fuorma d'ina plattafuorma che porscha la pusseivladad da seprentar comunablamein e da vender da cuminonza ils products producir ella regiun. La suprastonza communal propona da sustener la fatschenta e da nezegiar las schanzas che sedattan ord quella collaboraziun surregionala.

Debatta d'entrada

Cussegl da vischnaunca

Las posiziuns concernent la zona circumdonta ein fetg divergentas. Ferton ch'ils ins manegian che quella prevedi neginas restricziuns, ein auters digl avis ch'era la zona circumdonta vegni engrevegiada cun restricziuns. Mintga project da muntada che vegn realisau oz ei confruntaus cun massivas restricziuns davart la legislaziun digl ambient e cunzun cun opposiziun davart las organisaziuns digl ambient. Quellas restricziuns ed instituziuns retardan magari sur liung temps projects.

Era in "Label Parc Adula" lai buca semplamein plover daners en nossa regiun. Ei basegna vinavon ils medems sforzs per carmalar neutier hosps. Il "label" vegn ad augmentar ils cuosts pils products ch'eiin gia oz bravamein cars. E co stat ei culs animals scarponts che vegnan protegi entras la convenziun da Berna? Probablamein vegn ei ad esser finiu da tener sut controlla quels animals el parc, seigi quei ella zona centrala ni ella zona circumdonta.

Sustener ina zona da mistregn, projects per modernisar ed engrondir las pendicularas e da l'otra vart vuler in parc. Quei para sco d'esser encunter il luf cun denton schar aviert igl esch-nuegl per che quel mieri buca dalla fom.

Havein nus fatg talmein tut falliu ils davos onns? Guess buca, nossa cuntrada ei biala perquei che tuts pertuccai – agricultura, forestalessen etc. ... – ein sedai breigia da mantener e tgirar la cuntrada. E per che quei resti aschia havein nus gia oz memia biaras prescripziuns ed instruments da controlla. Perquei eis ei falliu da sustener il Parc Adula.

Discussiun en detagl

Ei vegn desistiu da far ina proposta encunter entrar e tractar la fatschenta, aschia ch'il cussegl da vischnaunca tracta la fatschenta en detagl.

Cussegl da vischnaunca

Sin pagina 22 dil rapport dall'Uniun Parc Adula aschuntaus al messadi san ins leger che per la zona circumdonta seigien neginas reglamentaziuns previdas sil level dalla planisaziun. Sco impuls d'activitads dil Parc Adula dat ei sulettamein ina retscha da propostas e cussegls. Allas vischnauncas, organisaziuns regionalas, uniuns e habitonts eis ei surschau da far diever da quellas finamiras.

Luca Baggi e Dunja Meyer

L'ordinaziun federala davart ils parcs circumscriva en art. 17 las pretensiuns per la zona centrala ed en art. 18 quellas per la zona circumdonta.

Il Parc Adula ei en Svizra igl emprem parc che vegn realisau a basa da quellas prescripziuns. Il parc naziunal el'Engiadina dispona per exempel buca dalla zona circumdonta. Perquei setracta ei tiel Parc Adula d'in project da pilot ch'ei aunc pér da sviluppar per gronda part. Fertion ch'ins plaيدا ella zona centrala da prescripziuns ligiontas, setracta ei tier la zona circumdonta da finamiras, las qualas ins ei libers da contonscher.

La finamira dil parc ei la protecziun e la promoziun dallas regiuns periferas. Fertion che la zona centrala duei vegnir protegida duein commerci e mistregn saver far diever dallas pusseivladads dil Parc Adula per saver promover e vender sin fiera ils products che vegnan produci en la zona circumdonta.

En 10 onns havein nus la pusseivladad da decider danovamein. Denton vegn la confederaziun era a giudicar tgei sforzs ch'ei vegni fatgs per contonscher las finamiras definidas en la zona circumdonta. Eis ei evident ch'igl ei vegniu fatg nuot ni memia pauc per contonscher las finamiras circumscrettas, vegn il perimeter dil parc definius da niev e las parts pertuccadas vegnan sclausas da quei perimeter.

Cussegl da vischnaunca

Il cantun Grischun ei in cantun turistic. Entochen igl onn 2015 han las pendicularas recaltgau igl unviern 92% dalla sviulta. Ils davos onns eis ei stau pusseivel d'augmentar in techet la cumpart dalla stad. Per in prospereivel futur eis ei necessari da promover il turissem da stad. Mo aschia eis ei pusseivel da crear ina basa segira per quella sparta economica.

Nus havein buca bia elecziun e pusseivladads e savein mo profitar dil parc. Perquei eis ei necessari da sustener scadin project che lavura per nus.

Cun tgei cuosts annuals sto la vischnaunca quintar el cass ch'il project vegness approbaus?

Il diember da vischnauncas che sto approbar il project ei definius sin 13, cass cuntrari sa il parc buca vegnir fundaus? Co sepresenta la situaziun en cass che la vischnaunca da Sumvitg ni in'otra vischnaunca semeglionta approbescha buca il project?

Eis ei gia enconuscent co il label sepresenta e sut tgei cundiziuns ch'ei sa vegnir fatg diever da quel?

Luca Baggi e Dunja Meyer e suprastanza communal

Ils cuosts da menaschi vegnan reparti sin las vischnauncas tenor diember da habitonts. Ils cuosts annuals maximalis per vischnaunca muntan frs. 10'000.--. Quella summa para dad esser supportabla.

L'introducziun dil label succeda en etappas, primarmein a menaschis da partenari, lu sur products che vegnan certifica. Tenor svilup e qualidad exista la pusseivladad d'acquistar il label dils parcs svizzers.

Ei existan ponderaziuns co il label duei vegnir creaus. Ina gruppa da lavur vegn a definir co e tgi sa fa diever dil label. Il label sa vegnir surdaus a menaschis singuls,

cuminonzas da collaboraziun che adempleschan las cundiziuns, igl intent e la finamira dil parc.

Cussegl da vischnaunca

Tgei capeta en cass che las vischnauncas decidan en 10 onns d'interrumper il project Parc Adula e da desister da quel, resp. sch'ina u l'otra vischnaunca contonscha buca las finamiras stipuladas?

Luca Baggi e Dunja Meyer

L'Uniun Parc Adula ei fatschentada actualmeins intensivameins cun damondas davart la realisaziun dil parc, senza sefatschentar cun la damonda tgei che capeta en 10 onns. En mintgacass vegn il project mesiraus a basa dils resultats contonschi. Avon dus onns ha il parlament federal decidiu da dublegiar ils mieds finansials per la promoziun dils parcs nazionals. Ord la voluntad dil parlament sorta la veglia ch'in parc dueigi buca mo observar aspects da protecziun, mobeins era aspects economics.

Suprastonza communal

La vischnaunca da Mustér fa buca part dalla zona centrala ed ei perquei buca stada involvida ell'entira procedura. Nus selamenteins d'ina digren dil potenzial economic e dallas plazzas da lavur. A vesta dil svilup economic saveins nus buca selubir da dir na ad ina migliur dalla collaboraziun surregiunala ch'ensiara plirs cantuns. Tier la zona centrala setracta ei d'ina regiun ch'ei gia oz protegida. Las restricziuns ein supportablas. Ei va cheu per nezegiar la resursas che la confederaziun metta a disposiziun en connex cun la politica regiunala. Per la zona circumdonta valan las prescripziuns dalla planisaziun directiva, la planisaziun locala relaschada dalla vischnaunca e la lescha da baghegiar. Pil territori ordeifer zona da baghegiar valan las determinaziuns federalas e cantunalas sco entochen oz.

Las pendicularas e la gronda part dall'infrastructura turistica sesanflan ordeifer il perimeter dalla zona circumdonta. Las pendicularas sustegnan il project. Cunquei ch'ei setracta d'in project da pilot, eis ei era buca pusseivel da rispunder tuttas damondas che sepresentan durant la realisaziun dil project. Nus haveins la schanza da nezegiar il potenzial che nescha ord il parc. Muort la concentraziun sin scamonds e restricziuns cun ils quals nus essan gia confruntai di per di e che restan era senza il parc, han ins emblidau da sutlingiar ils aspects positivs da quei project.

Cussegl da vischnaunca

Cun la politica regiunala ha la confederaziun schaffiu la basa per sustener projects regiunals. Cun approbar il project Parc Adula saveins nus dar in signal che nus essan prompts da nezegiar quella schanza.

Decisiuns

Cun 8 encunter 2 vuschs e 2 abstenziuns decida il cussegl da vischnaunca:

- a) *d'approbar il contract dil parc nazional per l'emprema fasa da diesch onns da menaschi dil Parc Adula (2018-2027), ils statuts e la participaziun all'Uniun Parc Adula (inclusiv il reglament da diever per la zona centrala);*
- b) *da suttametter la fatschenta conform ad art. 32 lit.i dalla constituziun communal alla votaziun all'urna.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

3. Ual Val Acletta: Project e credit per rempar (messadi nr. 47-2013/2016)

Suprastonza communal

President communal Francestg Cajacob presenta la fatschenta en num dalla suprastonza communal ed a basa dil messadi nr. 47. Quella fatschenta ei vegnida preparada sut grond squetsch da temps, aschia che la damonda davart la dimensiun dil credit ei sesclarida pér la fin dall'jamna vargada. Sin fundament d'ina calculaziun davart ils aspects economics ord las consequenzas dalla realisaziun dil rempar Val Acletta ha igl uffeci federal responsabel saviu prender posiziun davart las contribuziuns federalas pusseivlas. Legreivlamein ei la confederaziun pronta da risguardar 73% dils cuosts per conceder las contribuziuns federalas. Ils cuosts renconuschi vegnan subvenziunai cun 35% davart dalla confederaziun e 20% davart dil cantun. Eventualmein eis ei pusseivel ch'il cantun sustegn il project cun ina contribuziun supplementara concernent igl augment da segirtad per las vias cantunalas. Igl uffeci conferma quellas contribuziuns e metta en mira da suttametter quellas propostas alla Regenza per decisiun. Il conclus dalla Regenza ei aunc pendants. A basa da quella situaziun da partenza ha la suprastonza communal saviu cumpletar il messadi cun differentas informaziuns concernent la finanziaziun dil project.

Project	Cuosts	Contribuziuns Pencularas e Catrina Resort	Contribuziuns cantun e confederaziun	Cumpart Vischnaunca
Total	5'679'390	1'522'480	1'843'000	2'313'910
Val Acletta	4'679'390	782'480	1'807'000	2'089'910
Via Acletta	620'000	620'000	0	0
Passapei	140'000	0	0	140'000
Fermadas bus local	120'000	0	36'000	84'000
Recultivaziun contuorns via	120'000	120'000	0	0

Sper las contribuziuns cantunalas e federalas s'engascha igl investur Marcus Weber en connex cun la finanziaziun dalla correctura dalla Via Acletta sco era vid il rempar Val Acletta. La cumpart dallas contribuziuns davart dil stadi sco era davart privata sortan ord sura tabella. Per quei intent han la suprastonza communal ed igl investur suttascret suandonta cunvegna:

1. Tier la surdada dallas lavurs vegnan las interpresas indigenas risguardadas per prejis da concorrenza.
2. Pils indigens vegnan las tariffas per las cartas da sesiun reducidas sin 50%.
3. Sin las tariffas en cumbinaziun cun la Sport Arena Sedrun Andermatt sedat ina reducziun da 40%.

Enviers la situaziun dad oz sedat ina considerabla favur per vischinas e vischins concernent las cartas da sesiun. Ulteriuramein s'engaschan cantun e confederaziun en connex cul project Val Acletta. Plinavon sustegn il cantun la correctura dalla via indirectamein sur il Resort Catrina cun ina contribuziun da frs. 1'000'000.-- sco contribuziun vid l'infrastructura (Systemrelevante Infrastruktur). Plinavon sustegnan las Penderas Mustér SA ed il Catrina Resort las investiziuns vid il rempar Val Acletta cun ina summa da frs. 782'480.--.

Il project rempar Val Acletta vegn buca mo realisau pervia dallas Penderas ed il Catrina Resort, mobein era per augmentar la segirtad dil vitg. Oz vegnin nus da realisar quell'investiziun per cundiziuns fetg favoreivlas. Pli tard vegn la vischnaunca buca a saver quintar cun las contribuziuns davart dil resort e tenor svilup dalla situaziun actuala eis ei senz'ater pusseivel che las contribuziuns dil stadi vegnan a sereducir enviers la proposta che la Regenza vegn a tractar proximamein. Las contribuziuns dil stadi sebasan sin ina calculaziun economica davart la relaziun denter ils cuosts d'investiziun e las valetas che vegnan protegidas. La sligiaziun actuala para en quei senn aschi favoreivla ch'era ils uffecis involvai anflan per indicau ch'il resort vegn risguardaus parzialmein per quella calculaziun.

La correctura dalla Via Acletta daventa d'ina vart necessaria per saver realisar las punts novas sur igl Ual d'Acletta. En connex cun la realisaziun dil rempar ston las penderas desister d'ina punt. La punt a Sontga Catrina che stuess en mintgacass vegnir sanada – sto vegnir dislocada. Las punts ston vegnir remplazzadas en connex cul project rempar Val Acletta e muntan perquei ina part da quei project.

Plinavon san cun la correctura dalla via ina part dils parcadis che van a piarder muort il rempar Val Acletta vegnir cumpensai davart dretga dalla Via Acletta. La situaziun denter traffic plaun – passapei e fermadas bus local – ed il traffic motorisau sco era igl ual sa vegnir detratschada.

Debatta d'entrada

Igl investur dallas Penderas munta in da sis el lotto, il qual nus havein garegiu gia d'uriala. En quei senn semuossa era igl alzament dil pei da taglia sco soluziun saluteivla, la quala ha contribuìu grondamein alla reduziun dils deivets e che possibilitescha oz alla vischnaunca da far las investiziuns necessrias per possibilitar las investiziuns davart privata. Mintga fatschenta privata sto investir per possibilitar in prospereivel avegnir. La suprastanza communal ha fatg buna lavur da preparaziun. La convegno cun las Penderas fuorma ina buna premissa per sustener quella fatschenta.

Il cussegl da vischnaunca ei gia vegnius informaus ils 29 da schaner 2016 davart il project rempar Val Acletta. Plinavon ha la suprastanza communal orientau ils 19 d'ost 2016 il cussegl da vischnaunca davart la part tecnica dil project, aschia che las damondas tecnicas davart il project ein sclaridas. En quei senn sa il cussegl da vischnaunca seconcentrar questa sera sin la discussiun davart la finanziaziun e la convegno cun las Penderas.

Discussiun en detagl

Ei vegn desistiu da far ina proposta encunter entrar e tractar la fatschenta, aschia ch'il cussegl da vischnaunca tracta la fatschenta en detagl.

Cussegl da vischnaunca

Tenor las calculaziuns presentadas occuoran alla vischnaunca cuosts restonts da frs. 2'314'000.--. La damonda da credit munta a frs. 2'300'000.--. Co eis ei previu da finziar la summa restonta da frs. 14'000.-- che maunca?

Suprastanza communal

A vesta dalla dimensiun dall'investiziun duess ei esser pusseivel da saver spargnar la summa da frs. 14'000.--.

Decisiun

Cun 12 encunter 0 vuschs e neginas abstenziuns decida il cussegl da vischnaunca:

- 1. d'approbar il project dil rempar Val Acletta e dalla correctura dalla Via Acletta;*
- 2. da conceder il credit net necessari da frs. 2'300'000.-- per il project pil rempar Val Acletta e per la correctura dalla Via Acletta;*
- 3. da suttametter quei conclus conform ad art. 32 lit. d dalla constituziun communalala alla votaziun dil pievel.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

4. Projects Pendicularas Mustér: Contribuziuns dalla vischnaunca (messadi nr. 48-2013/2016)

Suprastonza communal

President communal Francestg Cajacob presenta la fatschenta en num dalla suprastonza communal ed a basa dil messadi nr. 48. Igl investur Marcus Weber preveda il proxim temps investziuns da ca. 60 milliuns francs. Quellas investziuns ein bein necessarias per possibilitar allas Pendicularas in prospereivel avegnir, denton muntan quellas investziuns era ina plivalur per tut ils ulteriurs menaschis en vischnaunca.

Ils 3 meins d'unviern muntan l'entrada principala per las Pendicularas. Negin neiv il temps da Nadal e Daniev munta massivas meinsentradas. Perquei ein las investziuns en indrezs da far neiv indispensablas. Il project vegn etappaus sur 5 entochen 7 onns, aschia che las contribuziuns dalla vischnaunca da frs. 2'000'000.-- ein buca pagablas enina ed ein aschia finanziablas.

Entras la colligiazion denter Sedrun ed il Cuolm da Vi san las pendicularas meglierar la purschida pils hospis d'unviern. Igl intent principal ei denton quel d'augmentar la qualitat e purschida pil hosp da stad. Cun quella pendiculara quantan las Pendicularas augmentar las frequenzas per 25'000 e entochen 30'000 personas. En quei connex eis ei era previu da realisar ina colligiazion per Cungieri.

El rom dil program d'impuls Pro San Gottardo ei la confederaziun prompta da sustener quell'investziun cun in emprést che sto vegnir amortisau enteifer 20 onns. La vischnaunca duei conceder per quella contribuzion ina garanzia da deficit da 2.5 milliuns francs. La suprastonza communal taxescha la situaziun economica dallas Pendicularas per buna ed ei dall'opiniun ch'ei vegni buca ad esser necessari da far diever da quella garanzia da deficit che curdass il mument che las Pendicularas fagessen concuors.

Plinavon conceda la vischnaunca per quell'investziun in emprést da 2.5 milliuns francs che vegn tscheinsiu ed amortisau enteifer ils proxims 20 onns. Quei emprést vegn impurtaus el cudisch funsil cun in dretg da pègn.

Sin fundament dallas investziuns previdas el resort sa la vischnaunca quintar cun entradas ord taxas da colligiazion, taxas annualas ed ord la taglia sin schischom. Cheutras vegnan las expensas dalla vischnaunca previdas en connex cun las investziuns per gronda part cumpensadas.

A vesta dallas contribuziuns cantunales giavischa la Regenza che las votaziuns davart las contribuziuns als projects dallas Pendicularas ed il rempar en Val Acletta succedien il medem mument. La votaziun ei previda pils 27 da november 2016.

Debatta d'entrada

Cussegl da vischnaunca

La pretensiun da decider comunablamein davart las contribuziuns vid l'infrastructura turistica davart dalla Regenza. Ei fuss stau pli simpatic sche la vischnaunca havess saviu decider davart quellas fatschentas separadamein pér en dus ni treis meins. Ulteriuramein havess ins beneventau la pusseivladad

da decider separadamein davart la finanziaziun dils stabiliments da far neiv e dalla pendiculara. Duess la fatschenta buca reussir sco previu, impunda la vischnaunca enstagl da 2 milliuns francs la summa da 7 milliuns francs. Bugen havess il cussegl da vischnaunca tractau la cuvegnyentscha ch'ei vegnida suttascretta cun las pendicularas. Perquei havess ins duiu spitgar da suttascriver quella.

Discussiun en detagl

Ei vegn desistiu da far ina proposta encunter entrar e tractar la fatschenta, aschia ch'il cussegl da vischnaunca tracta la fatschenta en detagl.

Suprastonza communal

La damonda davart la finanziaziun ei ussa sin meisa. La finanziaziun dils projects ei vegnida tractada sco pachet. Consequentamein savessen votantas e votants attribuir alla suprastonza communal ina certa politica da salami sche la fatschenta vegness scalprida. Il fatg che la cuvegnyentscha ei suttascretta dat la caparra che las cundiziuns contrahadas ston vegnir observadas, aschinavon che la vischnaunca vegn suenter a sias obligaziuns. Vegn la vischnaunca a prender auters conclus, ein las Pendicularas ed igl investur buca ligiai vid la cuvegnyentscha. Perquei munta la cuvegnyentscha suttascretta era ina segirtad per la vischnaunca ed ei settracta d'ina fatschenta operativa.

Da menziunar ei ch'igl investur ha gia fatg investiziuns ella dimensiun da ca. 5 milliuns francs en las pendicularas ed el Hotel Catrina. Plinavon ha el entschiet cun las lavurs per l'avertura dil Crest d'Acletta. Entras las investiziuns prevedan las Pendicularas d'augmentar las frequenzas e cheutras reducir la resca che la vischnaunca stuessi impunder daners en connex cun la garanzia da deficit ed igl emprést.

Cussegl da vischnaunca

Il cussegl da vischnaunca decida oz davart 2 entochen 7 milliuns francs. La vischnaunca conceda 2 milliuns francs. Las entradas ch'ins spetga spisgentan denton era la cassa communal. La plivalur lai denton era spitgar pli aultas entradas da taglia. Tgei capeta sche la vischnaunca da Tujetsch di na alla cuvegna? Cu decida la vischnaunca da Tujetsch davart la revisiun dalla planisaziun locala?

Suprastonza communal

Tier la taglia sin schischom eis ei da quintar annualmein cun in augment da frs. 50'000.--. In augment dalla sviulta munta denton era in augment dallas entradas, quei che lai presupponer che las entradas da taglia pon era s'augmentar en auters loghens.

Davart digl emprést vegn la vischnaunca da Tujetsch a decider ils proxims meins. L'approbaziun dalla planisaziun locala pretenda denton pli liung temps. Aschia basegna ei igl emprést l'approbaziun dil plan directiv entras la regiun ed il cantun. L'approbaziun dalla planisaziun sa succeder pér silsuenter.

Cussegl da vischnaunca

Cun tgei midadas sto la vischnaunca quintar per la cuvegnyentscha, sche la damonda davart la finanziaziun vegn buca approvada? Ein las vischnauncas vischinontas, sco Medel e Sumvitg, vegnidas consultadas concernent ina contribuziun vid las investiziuns dallas Pendicularas? Schegie che la vischnaunca ha forsa aunc buca contribuì vid las Pendicularas en daners, munta la prelevaziun dalla plivaleta entras l'enzoneziun dil Crest d'Acletta ad 1.2 milliuns francs. Medemamein ha la vischnaunca era concediu ina summa da frs. 160'000.-- per elaborar il project da publicaziun pil rempar Val Acletta.

Avon ca. 4 onns ha la suprastonza communal decidiu da sistir pil mument l'ovra electrica ella Val Acletta. Eis ei pusseivel che quei project savess vegnir reactivaus en connex cul project da far neiv?

Suprastonza communal

L'ovra electrica ei effectivamein vegnida sistida. Senza las contribuziuns dil KEV ei quell'ovra buca rentabla. Era en cumbinaziun culs stabiliments da far neiv semida quella situaziun buca. Quella damonda vegn denton sclarida ensemen cun la

Corporaziun d'aua Spina da Vin e las Pendicularas en connex culs stabiliments da far neiv. Sche la vischnaunca vul promover il svilup economic, ei ella avisada da sustener ils projects avon maun. Las investiziuns paran supportablas per la vischnaunca. En sia posiziun speciala ei la vischnaunca era obligada d'animar la populaziun da sustener quels projects. In NA a quella fatschenta muntass in debachel enviers cantun e confederaziun ch'eiin sedeclarai promts da sustener las investiziuns previdas. Per nus ei la resca finanziaria pli pintga che per la vischnaunca da Tujetsch che sto era separticipar alla finanziaziun dils implonts dalla colligiaziun cun Ursera.

Cussegl da vischnaunca

Lein nezegiar quell'unica schanza! Las cundiziuns finanzialas ein oz grazia als bass tscheins bunas. Consequentamein eins las obligaziuns dalla vischnaunca finanziablas.

Decisiun

Cun 12 encunter 0 vuschs e 0 abstenziuns decida il cussegl da vischnaunca:

1. da conceder

- in emprest da 2.5 milliuns francs che vegn tscheinsius ed amortisauz enteifer 20 onns per la colligiaziun Sedrun-Cungieri-Parlet cun impurtar el cudisch funsil in dretg da pègn;*
- ina garanzia da deficit da 2.5 milliuns francs pils emprests federals che vegnan amortisai enteifer 20 onns;*
- ina contribuziun da 2 milliuns francs vid il project d'ennevar il territori da skis da Mustér;*

2. da suttametter quei conclus conform art. 32 lit. d dalla constituziun communal alla votaziun dil pievel.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 34-2013/2016
Seduta diils 25 d'october 2016

5. Verificaziun dall'elecziun dalla suprastanza communal 2016 (messadi nr. 50-2013/2016)

Tenor art. 18 dalla lescha davart ils dretgs politics cumpeta la cumpetenza da verificar ils resultats dall'elecziun dalla suprastanza communal al cussegl da vischnaunca. Igl ei vegniu inoltrau neginas protestas enteifer il termin, aschia ch'il cussegl da vischnaunca sa verificar ils resultats.

Decisiun

Cun 12 encunter 0 vuschs e neginas abstenziuns verifichescha il cussegl da vischnaunca ils resultats dall'elecziun dalla suprastanza communal.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 34-2013/2016
Seduta di 25 d'october 2016

6. Moziun davart plaz da pausa scola Cons (M 4-2013/2016): Prolungaziun dil termin per corrispunder alla moziun

Suprastanza communal

Muort motiv da temps eis ei buca stau pusseivel da realisar la moziun approvada ils 11 da zercladur 2015. Perquei damonda la suprastanza communal da prolungir il termin per sis meins.

Decisiun

Cun 12 encunter 0 vuschs e neginas abstenziuns prolunghescha il cussegl da vischnaunca il termin da corrispunder alla moziun M 4-2013/2016 per sis meins entochen ils 25 d'avrel 2017.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 34-2013/2016
Seduta dils 25 d'october 2016

7. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegliaer Wendelin Jacomet

Damonda, schebein ei seigi pusseivel da rispunder las damondas en connex cun la zona da mistregn a Pignola/Marias ch'el hagi inoltrau a caschun dalla davosa seduta?

Suprastonza communal

La suprastonza communal sa aunc buca prender posiziun sin las damondas da cusseglier Wendelin Jacomet. Pigl ulteriur ei vegniu inoltrau neginas damondas scret.

En connex cugl augment dil diember da scolars da scoletta pigl onn da scola 2017/18 vegn ei ad esser necessari d'introducir ina 3. partiziun, prevedentamein inagada per dus onns. La piazza vegn publicada proximamein.

L'introducziun dil plan d'instrucziun 21 s'entarda ed era las informaziuns giudlunder vegnan mo tec alla gada. Il concept d'informatica (ICT) existent vegn aunc adattaus allas pretensiuns dil niev plan d'instrucziun e lu presentaus al cussegl da vischnaunca. Ord quei motiv s'entarda er'il concept d'informatica per las scolas.

President dil cussegl da vischnaunca

La proxima seduta dil cussegl da vischnaunca ha liug gievgia e venderdis, ils 17 e 18 da november 2016.

Sonda, ils 29 d'october 2016 ei previu l'excursiun dil cussegl da vischnaunca. Ils participonts serimnan allas 07⁰⁰ avon casa communal. Il retuorn ei previus ca. allas 19⁰⁰.

Pendenzas

Fatschenta/Sparta	Termin	Responsabel	Remarcas
Zona da mistregn Pignola		Suprastonza communal	

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Livio Zanetti

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, igl 1. da november 2016

C:\Users\maissen\Documents\Vischnaunca\Cussegl da vischnaunca\cussegl da vischnaunca 2013-2016\Protocols\Cus0016_34.docx